

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele stînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 29 Aprilie.

Isvorul tuturor ingrijirilor pentru pacea europeană este cestiunea orientală, care mai ici, mai colea izbucnesce în flăcări, și ține lumea în continuă iritațiune.

Cestiunea bulgară încă nu este regulată. Scirile cele mai contradicțioare circulează cu privire la regularea Bulgariei. Acuma se anunță capitularea regenții, de oarece piațele europene i-au denegat creditul, cassele statului sunt goale și nemulțămirea internă crește pe zi ce merge. Paralel cu aceasta versiune, o altă scire anunță retragerea Rusiei, în cătă adică ea este decisă să pună ad acta cestiunea bulgară, și să o lase pentru timpuri mai potrivite. La aceste done versiuni se adaugă a treia. Telegrammele din Sofia ne comunică adică scirea, că cestiunea bulgară se apropie de rezolvire. Se vorbește, că candidatura principelui de Nassau este pusă cu seriozitate, și că ea este spriginată din toate puterile de cătră principele de Bismarck.

Care dintre aceste versiuni are mai multă probabilitate, aceasta este secretul viitorului. Faptă este, că cestiunea bulgară ajunge din incurcălă în incurcălă și lumea nu scie, când va suna tunul, ca ultima ratio pentru descurcarea situațiunii incurcate.

Raportul dintre turci și greci încă nu este cel mai cordial. Am vădut în zilele acestea, că pe insula Creta a izbucnit o rescoală între creștini și turci, semn, că focul e ascuns în spusa, și că cel mai lin vânt ușor poate pune în flăcări bogăția de materie explozibilă, care este adunată în orient.

Despre senzaționalele revelațiuni din organul cancelarului din Berlin, revelațiuni, cari varșă o drastică lumină asupra politicii noastre dela 1878, când cu ocuparea Bosniei și Herțegovinei, deocamdată luăm numai notiță. Organul principelui de Bismarck arată lucrurile în lumină nouă. Nu pe basa contractului internațional dela Berlin, nu în virtutea unui mandat european a purces Austro-Ungaria la ocuparea acestor provincii turcesci, ci în puterea contractului între principele Gortschakoff, cancelarului rusesc de atunci, și între contele Iuliu Andrassy, pe atunci ministru de externe al monarhiei noastre.

Aceasta e mēduva din revelațiunile eșite din cabinetul de externe din Berlin.

Deocamdată, după cum am dīs, ne mărginim a constata aceste revelațiuni, până când vom auzi declarațiunile oficiale ale ministrului president, Coloman Tisza, la interelațiunea, ce i s'a adresat în aceasta afacere de cătră deputatul dietal Irányi Daniel.

Cu mult mai grave sciri ne sosesc din vecinul regat sērbesc. Se vorbește adică despre o eventuală schimbare în dinastie, și această schimbare o vor aduce la îndeplinire bărbății accesibili politicii rusesci, cari deocamdată stau la o parte, de când influența austro-ungară a paralisat ori ce acțiune a lor. Se vorbește și se susține în mai multe dīuare, că între rege și regină s'au slăbit legăturile de bărbat și muiere, că regina este hotărâtă a se despărți de bărbatul seu, și a-și petrece restul vieții în văduvie. Se vorbește, că regele încă voese despărțirea, ca la cas de o eventuală schimbare în regență, regina sē nu mai aibă nici un titlu la coroană.

Răceala între regină și rege se reduce la un complot urdīt de Rusia prin partida lui Ristic. Se vorbește, că se plănăază o detronare a actualei dinastii, și ridicarea pe tron a familiei Carageorgevici, spre care scop ginerile principelui de Montenegro este în așteptare la granițele Sērbiei.

Căt adevēr cuprind în sine aceste sciri senzaționale, viitorul va arēta.

Fapt este, că regina Sērbiei a întreprins o lungă călătorie în Rusia. Această impregiurare dă oare-care verosimilitate scirilor senzaționale, de cari am luat notiță.

La cas de incurcălă în Sērbia, cea mai angațiată dintre puterile europene este monarhia noastră, care este amenințată a-și perde toată influența în

Sērbia, cu toate jertfele aduse până acuma în interesele acestei influențe.

Orientul este deci isvorul incurcăturilor europene.

Revista politică.

De căte-va zile diariul berlinez, „Nord. deut. Allg. Zeit.” organul principelui de Bismarck a purtat aprigă luptă îndreptată contra miturilor maghiare și contra multor foi oficioase rusesci, ba chiar contra unor foi germane.

Căt privește politica maghiară, respective preferențioasa politică, ce o inaugurasă contele Andrassy „Nord. deut. Allg. Zeit.” o nimicesce cu totul și arată cu date absolut autentice, că nu contele Andrassy e inițiatorul congresului din Berlin, precum țin la aceasta morșii unile foi ca „Pester Lloyd”, și că nu Andrassy a fost, care prin icusința sa ar fi adus mandatul dela congresul din Berlin, ca Austria sē ocupe Bosnia și Herțegovina, ci că acestea sunt numai neste visuri maghiare.

Congresul dela Berlin, dīce numita foaie, la conștituit Germania cu învoarea Rusiei și aceasta s'a făcut în favorul Rusiei. Lucrurile le au arangiat Bismarck și Gortschakoff și mult timp au rēmas în taină planul lor. Ocupațiunea Bosniei și a Herțegovinei s'a făcut cu învoiala celor două puteri mari, cari joacă rol și au interes în orient și adică între Austria și Rusia. Împēratul Alecsandru II și împēratul Francisc Iosif I plănuesă ocuparea Bosniei și a Herțegovinei încă înainte chiar de izbucnirea rēboiului ruso-romāno ture și că de aceste plānuri contele Andrassy nu scia nimic.

Pus pe un pedestal atât de deositor fostul diplomat maghiar de cătră organul lui Bismarck, și neputēnd fi spriginat de ajuns Andrassy de oficioasele maghiare din capitala Ungariei, cari încă se amestecă în aceasta cestiune, „Nemzet” aduce vestea din Viena, că contele J. Andrassy se află în capitala monarhiei, unde a conferit mult timp cu ministrul de externe Kalnoky și că are de gānd a cere autorisarea împēratului, pentru ca sē răspundă organului lui Bismarck.

Polemica îndreptată contra oficioaselor rusesci de „Ndd. Allg. Zeit.” are de scop a desvinovați pe Germania, că ar fi jucat o politică orientală, de oare ce ea n'are interes pentru o astfel de politică. Foaia guvernamentală se îndreaptă acum direct contra foilor rusesci și face responsabil pe principele rusesc Gortschakoff pentru toate relele întēplate în peninsula balcanică, neadmitēnd, că principele Bismarck ar fi cătuși de puțin culpabil; deoarece Germania n'a împedat nici când politica rusască orientală. Remarcabilă este declararea acestui organ: că alianța austro-germană nu s'a încheiat, din causă că după congresul din Berlin deveni pentru Germania un interes direct desvoltarea afacerilor orientale, ci era trebunță de susținerea cabinetului din Petersburg și de siguranța ambelor imperii; acum pentru Germania e tot una, că cine stăpānesce Bosnia și Herțegovina. — Față de aceste invective „St. Petersburgskaja Viedomosti” răspunde pe scurt și lāmurit: că ar privi de o mare îndejosire pentru Bismarck, dacă acest bărbat ar admite, că ar fi fost un secret pentru dēnsul, când bărbății de stat ruși au plānuit în Viena afacerile orientale; din contră, avēnd în vedere natura relațiunilor, cari domniau între cele trei puteri imperiale înainte de rebelul turcesc, nu-i cu puțință ca Germania sē nu fi vēdut, cum se desvoaltă lucrurile. „Novoje Wremja” după ce combatē invinuirile regelui german și după ce previne unor foi de dincolo și dincoace de Laita afirmă: *Rusia e acum pe deplin convinsă, că ecuilibrul s'a stricat în peninsula balcanică în defavorul Rusiei; acest ecilibru se poate ușor restabilī îndată, ce trupele austriace vor părăsi aceste provincii. Turcia e gata d'a le recunoașca ca un stat independent, pentru care se va afla și un principe nu din Cassa de Hessa, și nici din cea habsburgică.*

Lucrul e enigmatic, de ce chiar acum se ventionează ast-fel de cestiuni, cari erau date uitărei;

de ce organul principelui Bismarck a suscitāt cestiunea și a început o ast-fel de polemică aspră, nu cumva voese bētrānul cancelarului sē mai aște oare cari neînțelegeri?!

Foile franceze aduc scirea despre momente nouē de neliniște. Astfel „Journal des Debats”, „Soleil” „Matin” vorbesc mereu despre o alianță franco-rusă. Diariul „Paris” a răspāndit scirea senzațională, că s'a format o strajnică coalițiune contra Germaniei și că Franca nu mai e singură, ea poate conta ori și când pe sprigunul Rusiei. Foilul german li-se împārtășește din Franca, că Francisc Laur, om politic, îmbārbătează pe franceși și le spune, că Germania nici în privința militară și nici în privința finanțiară nu e pregătītă de rēboiu: n'are bani, are puscile, artilerie înioară și fortărețe neîntărite. La acestea respond foile germane: că Laur se află în mare rētacire, nici odată Germania n'a fost mai pregătītă ca și acum, formațiunile de rēboiu ale armatei germane sunt copleșitoare prin înarmarea cu pusca de repetiție, care se va termina încă în câteva sēptēmani, ear lipsa de bani și de s'ar simți, n'a fost nici odată pedecă spre a nu izbucni rēboiul. — Cu toate acestea francesii sunt informați despre multe scăderi ale germanilor și foile germane așteaptă cu mare nerăbdare ca președintele consiliului, Goblet, care se află în Havre pentru deschiderea espositiunii maritime, sē rostoescă vre o vorbire, după care sē-i cunoască vederile politice în situațiunea actuală.

Epistola dlui Alecsandru Mocsonyi,

despre care s'a făcut amintire în raportul despre conferința electorală națională din Nrul precedent, este următoarea:

Stimate dl Redactor!

Conferința națională din Timișoara a ales pentru conferința din Sibiu 10 reprezentanți, între aceștia 4 membri ai familiei mele. Cunoscut e stimaților membri ai conferinței, cari m'au distins pe mine resp. pe noi patru cu onorătoarea încredere, că noi de mai mult ca un deceniu nu luăm parte activă la viața politică a patriei; cunoscute le sunt și motivele, cari ne decid la o astfel de abstenință politică, — le-am arētat de repeți ori atât prin cercuri private, cât și în public; nu mai puțin cunoscut e st. membri ai conferinței, că aceste motive, durere, nici astăzi n'au început a fi decidētoare, — căci ele zac în neschimbata situațiune a noastră politică. Contrastul diametral între tendințele politice de stat, astăzi domnitoare, carea merge întru a crea un stat național-maghiar din Ungaria poliglotă, și între tendințele politice ale poporului român, cari tind a asigura individualitatea națională și a o valida ca un factor politic al Ungariei, precum și contrastul, care consiste între aceste, precăt de naturale tot atât de îndreptățite tendințe ale fie cārui popor cu conștiință de sine, și între nulificarea politică, a romānilor din Ungaria și Transilvania, produsă prin regimul de astăzi în mod artificial — aceste două ponderoase contraste sunt, cari imprimă ominosul tip deplorabile și nenaturale situațiuni, în care se află astăzi națiunea romānă în această patrie. Fie-care român vede și simte, că națiunea sa este echisă dela o participare conformă dreptului etern și importanții sale la binecuvēntările vieții constituționale. Fie-care român a trebuit sē facă dureroasa esperință, că națiunei sale în constituționala Ungarie o luptă serioasă, legală, parlamentară, pentru bunul ei drept și legitimele sale interese, — i-s'au făcut imposibil parte prin legi, parte prin aplicarea lor. Un popor de aproape trei milioane de suflete trebuie sē se mulțămēască a vedē, cum interesele sale naționale vitale se reprezintă prin 3 și trei deputați, între 450! adică cam după un milion de popor un deputat național!

Un popor care, în butul împărțirii artificiale a cercurilor electorali, în circa 70—75 cercuri constiue majoritatea populațiunii, trebuie sē se mulțămēască a vedē, cum reprezentanți delegați ai alegătorilor romāni în adunarea lor generală — ca și până acum — așa și de astăzi prin constituționalismul Ungariei și astăzi condamnați vor fi în precara mării lupte electorale, în mijlocul unei situațiuni critice, ce amenință interesele vitale ale națiunei, cu inima sângērândă, dar cu brațele încrucățate, a constata în fața fērei și a Europei artificiale nulificare politică a poporului al doilea, după a sa importanță, între popoarele regiunilor ale coroanei St. Stefan, și prin urmare a pronunța formalmente pasi.

vitătea impună națiunii, a renunța la o luptă electorală fără efect. Conferința din Sibiu de sigur nu va lipsi nici la această ocazie a ține strins cu îndatăta unanimitate la acele postulate naționale, cari se recer pentru libera validitate politică individualității naționale a românilor din Ungaria și Transilvania, și earși va enunța în mod solemn conclusele sale corespunzătoare. Însă asta este tot ce ea astăzi poate să facă; asta este una din cele puține libertăți constituționale, de cari și poporul român până acu a putut, și voim să sperăm, că și de astădată va putea face un us neoturbat. Între astfel de împrejurări, credem că, am făcut tot, ce ați putem, dacă dechiarăm mai dinainte că: adheram fără rezervă la conclusele preveșibile ale conferinței din Sibiu. Așa pricepând lucrul, credem, că nu vom greși, dacă în actul de alegere al conferinței din Timișoara nu privim atât un mandat pentru conferința din Sibiu, cât mai virtuos o nouă dovadă a acelei încredere, de care familia mea din partea poporului român al comitatului Timișiu totdeauna s'a bucurat și de care totdeauna cu mândrie se poate fâli. Permite-mi deci stimate dle redactor, ca, după toate acestea, să exprim în prețitul DTale organ, atât în numele meu cât și în numele celorlalți trei membri ai familiei mele, mulțămia noastră adâncă simțită românilor timișani și s'e-i rog totodată a fi încredințați; că îndată ce va fi sosit momentul pentru o serioasă acțiune politico-națională — ce poate că se va întâmpla mai curând de cât o cred unii — fie-care dintre noi va sta la postul seu.

Primesce Dle, încredințarea distinsei mele stime
Budapesta, 5 Maiu, 1887.

Alexandru Mocsonyi.

Sinodul arhidieceșan.

Ședința a VIII-a ținută la 19 Aprilie.

Ședința se deschide la 11 oare a. m.

Se cetește protocolul ședinții premergătoare și se autentică.

Se prezintă: cererile deputaților Ales. Torășan și R. Pațița pentru concediu pe restul din această sesiune din cauza agendelor oficiale urgente.

Dep. Ioan cav. de Pușcariu face următoarea propunere:

De oarece din deșbaterea asupra fondurilor arhidieceșane s'a observat, că schimbările în averea acelor, precum sunt cumpărarea de realități, convertirile hârțuilor de valoare și alte asemenea operațiuni până acuma s'au efectuit numai prin senatul episcopesc, ca oficiu de asigurare, și totodată ca oficiu de cassă, și de aceea constatându-se necesitatea unei controle mai riguroase în privința atără afaceri, — Veneratul sinod să binevoiască a decide, ca conclusele în privința astorfelu de schimbări esențiale în averea fondurilor arhidieceșane, pe viitoriu să se aducă în plenul consistoriului arhidieceșan, lăsându-se numai executarea lor la competența senatului episcopesc.

Se predă comisiunei organizatoare.

Dep. P. Cosma cu provocare la §-ul 8 din regulamentul pentru afacerile interne, face propunerea: ca biroul să raporteze imediat despre acei deputați, cari fără concediu absentează preste 5 zile dela sinod.

Dep. I. cav. de Pușcariu, face contra propunere, ca să vină biroul cu acest raport într'una din ședințele procsime.

Se primesce.

La ordinea zilei se pune raportul comisiunei scolare, care prin raportorul seu dep. Ioan Popea, referă asupra raportului general al consistoriului arhidieceșan, ca senat scolaru, și propune: ca acest raport fiind împărțit între membrii sinodali să se privească de cetit și să se primească de basă la deșbaterea specială.

Se primesce, și acest raport se aclude la protocol.

Intrând în deșbaterea specială a acestui raport, partea generală comisiunea propune: a se lua spre știință cu aceea, că consistoriu se însărcinează a se îngriji ca scoalele noastre să fie provăzute cu mapă corespunzătoare, a căror lipsă este adânc simțită, ear despre manualele necensurate încă, se raportează la procsima sesiune.

Se primesce.

Partea despre scoalele medii comisiunea propune a se lua spre știință cu aceea, că la gimnaziul din Brad, să se arate cauzele decrescenței elevilor.

Se primesce.

Relativ la partea raportului despre secțiunea pedagogică comisiunea propune: a se lua spre știință introducerea igieniei.

Se primesce, cu aceea, că de-oare-ce aceasta afacere a ramas nedecisă în sesiunea sinodului din anul trecut, consistoriu la procsimul sinod se facă propunerile, ce le va crede de lipsă în aceasta privință.

În ce privește partea din raport despre scoalele populare, comisiunea propune: a se lua spre știință pe lângă următoarele observări: consisto-

riu să stăruiască și mai departe cu toată energia pentru înființarea de scoale în comunele, unde acelea lipsesc, comunelor serace să le vină într'ajutoriu cu ajutoare din fondurile arhidieceșane, să arete la frecuența scoalelor și cifrele din anul premers, și să stăruiască pentru o mai bună cultivare a grădinelor de pomărit și mai bună întocmire a gimnasticeii, cari se vîd a fi în parte foarte mare neglese.

Referitoriul la cultivarea grădinelor de pomărit se desvoaltă o discușiune animată.

Deputatul A. Nicoară se vede îndemnat a face propunerea următoare:

Consistoriu arhidieceșan se îndrumă, ca între marginile bugetului viitoriu, sau din alte mijloace să se pună în evidență premiarea învățătorilor și parochilor, cari escelează în cultivarea grădinelor de pomărit.

Deputatul I. de Preda, arătând foloasele cele mari, ce rezultă din pomărit, și provocându se la popoarele conlocuitoare, cari ne pot servi de model în aceasta privință, nu numai că consimte cu propunerea dep. A. Nicoară, dar ar fi fost și mai bine dacă o atare propunere se făcea în mod de sine-stătătoare, nu așa incidental, și să fie fost dată vre-unei comisiuni spre studiere, dar dacă s'a făcut acum la acest loc, dînsul încă o spriginesce, și o recomandă spre primire aceasta propunere.

Deputatul Dr. Ilarion Pușcariu arată, că învățătorii are obligăminte generali pentru toate studiile de învățămînt între cari se cuprinde și pomăritul și astfel nici unul nu se poate sprigini în contul celuiialt, și când e vorba de remunerare atunci trebuie ca toate împrejurările să se iea în considerare, dar abstrăgînd dela aceasta împrejurare ne lipsesc și mijloacele, ca pentru atari studii să se dea remunerațiuni separate, sunt ele alte lipse cu mult mai înteițoare de acoperit, prin aceea e în contra propuneri deputatului Nicoară, și primesce propunerea comisiunei.

Presidiul încă asigură, că la remunerarea învățătorilor — așa încât aceasta ne permit modestele mijloace, de cari dispunem — se iau în considerare toate împrejurările, și astfel și pe cultivarea grădinelor de pomărit se pune pondul convenit.

Deputatul P. Cosma încă recunoașe însemnătatea și folosul pomăritului, dar ca să iea avîntul și desvoltarea, ce o are la popoarele conlocuitoare spre aceasta nu e de ajuns scoala, spre acest scop se recere, ca să se înființeze reuniuni de agricultură, cum fac și alte popoară, și aceste să dea impulsul recerut în aceasta direcțiune, sau ca parochii să desvoalte mai multă activitate în aceasta privință.

Punându se la vot propunerea dep. Nicoară, cade și se primesce a comisiunei.

Deputatul R. Crainic, în privința rapoartelor despre catichisarea adulților observă, că acelea sunt lipsite de ori ce basă reală, pentru că e convins, că cei mai mulți protopopi raportează în faptă despre catichisarea din scoala de repetiție, de oare ce catichisarea adulților de mult a încetat, și dacă scoala de repetiție se ține regulat, apoi aceasta e și de prisos.

Presidiul observă, că aceasta cestiune se află sub studiere la consistoriu, și crede, că nu se va mai amâna mult, și și aceasta afacere se va regula într'o formă concretă.

Tot comisiunea scolară referă prin raportorul I. Popea:

a) asupra raportului consistorial despre censurarea „Geografiei” pentru scoalele medii de D. Făgărășan și S. Moldovan;

b) asupra raportului consistorial despre censurarea „Geografiei” pentru scoalele populare de D. Făgărășan și S. Moldovan;

c) asupra raportului consistorial despre censurarea manualului: „Curs practic pentru învățarea limbii maghiare” de I. Müller;

d) asupra raportului consistorial despre censurarea cărții: „Carte de cetire maghiară” de Dr. I. Crișan și Nicolau Putnok.

Toate sunt rezolvite prin concludus referitoriul la aceste obiecte din raportul general al consistoriului arhidieceșan;

e) asupra raportului consistorial, prin care se transpune concludus congresual referitoriul la înființarea unei preparandii de învățătorese pentru întreaga metropole.

Fiindcă sinodul deja s'a ocupat cu aceasta cestiune în mai multe rînduri, comisiunea propune: consistoriu să însărcinează să satisfacă concludusul sinodale, arătînd mijloacele, din cari s'ar putea forma un fond, și din care s'ar putea susțină o atare preparandie.

Presidiul observă, că nu are nimic în contra acestei propuneri, ar vrea să scie numai, dacă e de lipsă un astfel de institut, respective dacă am avea unde aplica pe învățătorese.

Se primesce propunerea comisiunei.

f) asupra raportului consistorial referitoriul la fondul de pensune învățătorese, comisiunea propune a se lua la cunoștință starea lucrului și consistoriu se însărcinează a ține în evidență aceasta cestiune.

Se primesce.

Fiind timpul înaintat, ședința se încheie la 1 oară d. m. anunțându-se cea procsimă pe mâne la 9 oare a. m.

La ordinea zilei se vor pune rapoartele comisiunilor.

Nr. 2095 Scol. 1887.

Venerabil sinod arhidieceșan!

Consistoriu arhidieceșan, ca senat scolaru, are onoare a da despre agendele sale în decursul anului 1886 următorul

Raport general.

Partea generală.

Atențiunea consistoriului arhidieceșan a fost îndreptată mai cu seamă în două direcțiuni; să consolideze scoalele noastre confesionale prin sistemisarea de salarii corespunzătoare și prin aplicarea de învățători cu calificățiune pe deoparte, ear pe de altă parte să le apere de eventualele atacuri îndreptate contra lor.

În partea primă nisuițele consistoriului au stat în fața tristei realități, și ele numai în măsură mică s'au putut realiza. Basat pe normele statorite de sinoadele arhidieceșane din anii premergători, consistoriu a pus la cale regulata funcționare a organelor din parochie, chemate a afla mijloacele pentru asigurarea scoalelor noastre confesionale. Sărăcia cea mare, moștenită din vitritatea timpurilor trecute, și în unele părți și îndărănticia, provenită din nesciunță, au adus cu sine, că în mare parte consistoriului arhidieceșan nu i-a succes a esopera sistemisarea salariilor învățătorești nici până la minimul provăzdu în § 78 al regulamentului congresual din 1878. Paralel cu nesuficienta sistemisare a salariilor a mers și aplicarea de învățători cu calificățiune. Din 268 de scoale, la cari cu începutul anului scolaru 1886/7 s'au făcut instituirii de învățători, abia 42 instituirii s'au făcut definitiv, ear 226 numai în mod provizoriu pentru anul scolaru curent, și aceasta în partea cea mai mare în lipsa de candidați cu calificățiune.

Consistoriu arhidieceșan este de firma speranță, că regulata funcționare a organelor de parochie, și progresiva suscreșcență de învățători, cu care ne provede din an în an institutul nostru pedagogic, vor avea de rezultat delăturarea cu începutul a amintitelor neajunsuri, de cari pătinesc scoalele noastre confesionale.

În ce privește ordinațiunea Escelenței Sale a dlui ministru de culte și de instrucțiune publică, dto 28 Maiu 1885 Nr. 20.301 privitoare la escutarea articolului de lege XVIII din 1879, Venerabilul sinod arhidieceșan prin concludus Nr. 42, luat în ședința a III-a la 23 Aprilie (5 Maiu) din sesiunea ordinară a anului 1886, a decis a se îndruma consistoriu arhidieceșan să facă o reprezentațiune la guvernul țării, cerînd revocarea acestei ordinațiuni, ear dacă reprezentațiunea ar rămână fără rezultat dorit, să facă asemenea reprezentațiune și la legislațiunea țării.

Nu mult după încheierea sesiunii sinodale din anul trecut, și anume la 8/20 Iuniu 1886, s'a intrunit în sesiune ordinară congresul nostru național-bisericesc, Supunîndu-se delibărării congresului și cestiunea aceasta, de interes pentru întreaga noastră metropole, acesta a luat concludus a se însărcina consistoriu metropolitan cu facerea unei reprezentațiuni la guvernul țării, în care să se ceară revocarea ordinațiuni ministeriale. Consistoriu arhidieceșan avînd în vedere pașii luaiți în această privință de congresul nostru național-bisericesc, a fost până acuma în așteptare după rezultatul măsurilor decretate de congres.

Aceste momente am aflat de bine a le atinge pe scurt în partea generală a raportului nostru, pentru că ele sunt apte a caracteriza mai bine situațiunea nefavorabilă, în care se află încă scoalele noastre confesionale, și Venerabilul sinod arhidieceșan i-se dă ocașiune de a se pronunța asupra măsurilor luate de consistoriu pentru delăturarea neajunsurilor.

Escelența Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică, cu emisul din 5 Iuliu 1886 Nr. 21.596, a comunicat consistoriului, că a oprit din usul scoalelor următoarele cărți și aparate de învățămînt:

1. Istoria universală, ales istoria națiunei românesci, de Dr. Georgiu Popea, tipărită în Arad, ediția III cu literile tipografiei diecesane.

2. Geografia Ungariei și elemente din geografia generală, edată în Brașov, de Dr. Nicolau Pop și tipărită la Götting, anul 1885.

3. Introducere în geografie, de Ioan Tuduescu, tipărită în topografia lui Réthy, 1881.

4. Mapa Ungariei, Voivodinei sârbesci, Banatului temeșan, Ardealului, Croației, Slavoniei și a graniței militare de Thot A. F. edată în Arad.

5. Schulwandkarte von Europa de Holler L.

Cu datul 24 Iuliu, 1886, Nr. 3827 consistoriu a notificat oficiilor protopresbiterale acest emis ministerial și le-a îndatorat a îngriji ca la scoalele noastre să nu se mai folosească aceste manuale respective aparate de învățămînt.

Totodată consistoriul arhiepiscopesc, folosindu-se de această ocaziune, a îndrumat organele subalterne bisericești, ca în scoalele noastre confesionale să permită numai folosirea acelor cărți și aparate de învățământ, cari sunt censurate și aprobate prin sinodul arhiepiscopesc conform § 122, punct 2 din statutul organic.

În necu de această avem onoare a aduce la cunoștința Venerabilului sinod arhiepiscopesc, că în privința cărților oprite de guvernul țării, consistoriul metropolitan pe baza concluderii congresului Nr. 194, dela 14/26 Octombrie, 1878 a făcut o reprezentare către dl ministru de culte și instrucțiune publică, însă fără rezultat, căci Escolenția Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică dto 16 Decembrie 1885, Nr. 33,189, arată, că nu are motive, de a se abate dela modul opririi de până acuma, declară însă, că este gata a comunica cu autorii toate obiecțiunile contra cărților oprite, dacă în scris o vor cere acestea.

La raportul consistoriului metropolitan în această chestiune congresul nostru național-bisericesc prin concluderea Nr. 81 din ședința a VI dela 13/25 Iunie, 1886, luând cu regret la cunoștință starea lucrului, a însărcinat pe consistoriul metropolitan, ca la timp oportun să revină asupra cauzei.

Încunoștințat despre acest concluder prin literile consistoriului metropolitan dto 25 August 1886 Nr. 224 Metrop. consistoriul arhiepiscopesc și-a rezervat, ca din cas în cas să notifice autorilor de cărți oprite aceste dispozițiuni ministeriale.

În decursul anului au intrat la consistoriul arhiepiscopesc ca cărți de școală următoarele opuri:

1. Geografia pentru scoalele medii, de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan.
2. Geografia pentru scoalele populare, de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan.
3. Curs practic pentru învățarea fundamentală a limbii maghiare pentru școli și privați, de Ioan Müller.
4. Carte de citire maghiară de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnok.
5. Gramatica limbii românești, sintaxă, etimologie, fonetică, stil, de Ioan Darius, cursul I manual pentru anul al treilea de școală. Brașov 1886
6. Economia câmpului și grădinaritul pentru scoalele populare, de Georgiu Moian. Brașov, 1886.
7. Manual de stupărit, de Ioan Costin.

Dintre acestea s'au censurat și prin exhibite separate se recomandă Venerabilului sinod spre aprobare în sensul § 122 punct 2 din statutul organic următoarele:

1. Geografia pentru scoalele medii, de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan.
2. Geografia pentru scoalele populare de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan.
3. Carte de citire din limba maghiară de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnok.
4. Curs practic pentru învățarea fundamentală a limbii maghiare, de Ioan Müller; ear opurile
- a) Economia câmpului și grădinaritul pentru scoalele populare, de Georgiu Moian;
- b) Manual de stupărit, de Ioan Costin, se află încă spre censurare la comisiunile emise de consistorul arhiepiscopesc.

Opul amintit sub Nr. 5 „Gramatica limbii românești, sintaxă, etimologie, fonetică, stil, de Ioan Darius“, intrat la consistoriu în anul 1886, apoi „Compendiu de Geografia universală, prelucrat în usul scoalelor medii și al preparandilor de Teodor Ciontea, Arad, 1884“ și „Manual pentru studiul religiei, pe seama scoalelor populare de Ioan German“, intrate la consistoriu în anii precedenți, censurându-se și aflându-se defectuoase, s'au remis autorilor împreună cu opiniunea consistoriului spre a fi prelucrate, eventual delaturate defectele.

În celelalte însemnări, că senatul școlariu în decursul anului a ținut 47 ședințe, între cari 40 ordinare și 7 extraordinare.

Numărul pieselor date în resortul senatului școlariu în anul 1886 au fost 2360, dintre cari 2354 rezolvite și 2 ne-rezolvite. (Va urma.)

Serbarea sântirii bisericii metropolitane din Iași.

După cum se împărtășese prin o telegramă trimisă „V. Naționale“ această serbare a fost de tot splendidă. Din toate părțile țării s'a adunat lumea ca să asiste la acest act măreț. Maj. Sa regele a fost primit solemn. Populațiunea pătrunsă de aceasta serbătoare pompoasă a luat parte prin manifestațiuni grandioase. Orașul a fost splendid împodobit cu drapelul, și flori. Ceremonia religioasă a oficiat-o Metropolitul Moldovei asistat de 11 arhieri. După sântirea bisericii Maj. Sa regele, încununat de tot clerul, de ministrii, de casa civilă și militară a rostit de pe treptele bisericii o cuvântare, care a însuflețit la gradul cel mai înalt pe poporul ce umplea curtea metropolitană. După mulțumirea, ce i-s'a făcut din partea ministrului de culte și din partea primarului Iașilor a urmat defilarea scoalelor și a trupelor.

În cele următoare, tot după „Voința Națională“ publicăm, atât cuvântarea regelui, cât și a ministrului de culte D Sturdza.

Discursul

Majestății Sale regelui.

„Un semi-secol biserica metropolitană a vechii capitale a Moldovei a rămas o măreață ruină, un corp fără suflet. Părăsită și sguduită până în temeiile sale, se înalță deasupra Iașului această însemnată clădire, având ușile sale închise. Vântul și ploaia pătrundea prin crepăturile ei și numai sunetele clopotelor dela bisericuța din față, chemând la slujba Dumnească, găsea în boltele deșerte ale acestor ziduri un sunet mângâietor ca șoapte tainice, prevestind, că opera începută a fericitului întru pomenire mitropolit Veniamin nu va peri.

Faptele bune sunt totdeauna răsplătite și poporul român nu uită pe acia, cari au lucrat și luptat pentru biserică și patrie.

Datorim acestui simțământ marinos, că monumentele noastre religioase și istorice sunt tratat restabile și că, după 50 de ani de îngăduire, răsare aci din ziduri surpate un sfânt locaș vrednic de vechiul scaun arhiepiscopal al Moldovei și Sucevei.

Salut dar cu cea mai vie mulțumire această fericită și, această frumoasă serbare și pe voi toți, cari ați alergat din toate unghiurile țării spre a împărtăși bucuria Mea, fiind că o dorință adânc simțită a inimii Mele este ați un fapt îndeplinit, mândru pot fi, că sub Domnia Mea s'a redeschis bine credințioasă Mitropolie, târnoșită fiind tocmai în vremea, când strigarea de veselie „Hristos a înviat“ resună încă în toată lumea creștină.

„Adevărat a înviat“ și a intrat în casa sa! ridicată și reînfințată în toată strălucirea în a doua a Mea capitală, care a deus pe altarul patriei ca darul cel mai scump, coroana lui Stefan spre a fi contopită cu aceea a lui Mihai, refăurită de oțel pe câmpul de luptă, întemeind și statornicind astfel pentru timpuri vecinice unirea și tăria, neatârarea și regalul României.

Ca o comoară neperitoare trebuie să păstrăm aceste mari isbânde dobândite prin prudență și jertfe, prin vitejia armatei, fiind că ele sînt razămul nostru cel mai puternic în împregiurări grele, mosenirea cea mai prețioasă pentru generațiile viitoare.

Cerul, care a luat iubita noastră țeară în înaltul Seu scut, va binecuvânta opera și va asculta rugile noastre, pe care le îndreptăm neînecat Regina și Eu către A Tot Puternicul pentru fericirea dragului Nostru popor.“

După ce M. S. regele a terminat această cuvântare, întreruptă foarte des de strigătele și urările entusiaste ale unei mulțimi imense, dl D. Sturdza, ministru cultelor, rosti următorul discurs în aplauzele unanime ale publicului:

Discursul

domnului ministru D. Sturdza.

„Sire!

Se împlinesc 30 de ani, de când românii de dincoace și de dincolo de Milcov s'au ridicat ca un singur om, ca să răspundă, la întrebarea, ce le adresa Europa: „Ce vreți?“ Toată suflarea românească înțelese atunci, că mâna providenței este întinsă peste acest pământ și un tremănt coprinse întreagă poporul dela o margine a țării până la cealaltă; se părea, că umbrele marelui împărat Traian și a tuturor eroilor, cari au lucrat și s'au jertfit pentru neamul românesc apăruse printre noi a ne îmbărbăta la fapte noi și mari.

Neted și limpede, clar și categoric fu răspunsul, ce am dat Europei, când i-am spus, ce suntem, ce am suferit, ce vrem. Acel răspuns era eșit din rostul unei origini nobile și puternice, era expresiunea voinții unei națiuni vii, hotărâte de a pune în lucrare, ceace voia.

Atunci și credința depusă în luptele, ce se desfășurară isbitu mai presus de așteptările tuturor. Binecuvântarea cerului s'a revărsat preste noi și e providențial, că serbăm ați îndeplinirea a 3 deceni a memorabilului an 1857 prin imne de recunoștință înalțate către a tot-puternicul D-șeu, la sfințirea acestei mărețe catedrale a vechii și venerabile metropolii a Moldovei, că serbăm această aniversare a renascerii neamului nostru în această veche cetate, care a luptat ca conducătoare a tuturor cu un patriotism admirabil și cu o abnegațiune rară pentru realizarea visului de aur al multor și multor generațiuni.

Înconjurat de popor și armată ați venit, Sire, ca în timpul de glorie și de mărire a patriei să dați mulțumită cerului, că ne-a ocrotit miraculos prin grele încercări, ce am străbătut, că ne-a ridicat sus, că ne-a constituit puternic și că ne-a ajutat să ridicăm această măreață biserică, fondată de piosul Metropolit, al cărui nume se pronunță și ați pretutindeni cu iubire și cu venerațiune. Jumătate de secol au stat ruinele ei dinaintea noastră ca semne ale neputinței, în care trăiam, căci nu simțiam în noi puterea de a termina clădirea începută. Ceace era însă cu neputință înainte ca Majestatea Voastră să înalțe falcin steagul regalului român a fost ușor după ce ne-ai condus cu înțelepciune și virtute, cu vitejii și prevedere, ca să scim, să vedem și să pipăim, că România în fine ne aparține nouă și urmașilor noștri, că suntem în stare, când pericolul va sosi, și o apărăm cu pepturile și inimile noastre.

Sire!

Credințioși și suntem, căci ai avut și ai mare credință în noi, credințioși și suntem, căci ții în mâna inimoasă drapelul onoarei și al viitorului patriei.

Mulțumind A Tot Puternicului, că a înălțat și a întărit țara aceasta, ridicăm cu toții rugi ferbinți spre cer, ca să ocrotească pe Majestatea Voastră piosul, înțeleptul și viteazul nostru rege, pe buna și virtuoasă, blândă și geniala noastră regină și pe dinastia fondată de Majestatea Voastră!

Trăiască MM. LL. regele și regina!

Trăiască România!

Varietăți.

* Maj. Sa regele a dăruit prea grațios din șatula sa proprie pe seama celor păgubiți prin foc din comuna Ciugud 1000 fl. v. a.

* Maj. Sa împărăteasa va părăsi baile Herculeane în 13 a lunii lui Maiu st. n. pentru a reîntoarce vizița pârchei regale române. Maj. Sa va pleca seara la 7 ore cu tren separat dela Mehadia, va trece pela Craiova, Pitești, Ploesci la Sinaia, unde va sosi dimineața. Spre întâmpinare vor sosi în Sinaia afară de pârchea regala română o mulțime de membrii ai aristocrației înalte Bucureștine. Regina Elisabeta va locui în vila „Peleşului“ situată în „valea-peleşului“, încununată de păduri și d'asupra căreia și ridică măiestros vârful seu „Buceciul.“ Petrecerea reginei va țină, după cum e plănuită, trei zile, ear apoi se va reîntoarce dela Sinaia cu un tren separat al Curții prin Predeal, Oradea mare, și Buda-Pesta la Viena.

* Archiducele Albrecht a sosit în 8 Maiu la Oradea-nare pentru de a inspicia trupa armată de acolo. La gară a fost întâmpinat de un public numeros mai ales din clasa mai înaltă. Din Oradea-mare se vorbește, că va merge la Timișoara.

* Dr Aurel Halic, promovat de doctor în științele medicale în 26 Februarie st. n., noul medic ales în Paulis com. Arad, fiul preotului din Barza com. Arad: Zacharie Halic, și-a serbat fidanțarea în Budapesta la 8 Maiu st. n. cu Doamna vânduva Rosiescu născ. Nathalia Bogdan, fiica fericitului Vicentiu Bogdan, fost deputat dietal și avocat.“

* (În viațare.) Toți acei cari vor se ia parte să consideră prin această invitați la „Maialul“ — pe care corpul învățătoresc, cu tinerimea școlară, dela școala capitală gr. or. din Poiana ppresb. Miercurii 7 vor serba, Duminecă la 3/17 Maiu, 1887 în bărcul numit „la Staule.“ Începutul se va face cu executarea unui program de cuprins memorial și desfătătoriu și a-nume la oarele 1. p. m.

În cas dacă timpul ar fi nefavorabil, ținerea maialului se va amâna pe Dumineca următoare.

Intrarea în familie: 30 cr; de persoană: 20 cr. Venitul curat e destinat pentru biblioteca școlară din loc.

Cu profundă stimă,

Emanuil Beșu.

* (Fapte patriotice.) Ministrul ung. de culte și instrucțiune publică a încunoștințat pe inspectori de scoale, ca să fie cu mare atențiune și se oprească sub grea răspundere întrebunțarea în scoale a cărților: „Noțiunile de Istoria Românilor“ de Florentin; „Mapa Europei“ de C. N. Remniceanu; edată de Georgiu Ivanid în București; apoi „Bilder aus der serbischen Geschichte“ edată în Panciova (1885) și „Die Erde, auf der wir leben.“

* (Duel.) În capitala Ungariei duelurile sunt la ordinea zilei și cad jertfă mulți oameni. Astfel s'a întâmplat și în zilele trecute. Doi tineri universitari: Ludovic Szabó și Ernest Veidlich încă au încercat a-și tăia firul vieții prin duel și încercarea a reușit. Ernest Veidlich a picat mort. Lung le mai e timpul unor universitari!

* (Principiile împăratului Iosif II asupra duelului.) Împăratul Iosif II al Austriei a adresat odată următoarea scrisoare către unul din generalii sei: „Domnule general! Trimete imediat în arest pe comitele de K. și pe căpitanul W. Comitele e violent și preocupat de noțiuni false de onoare; căpitanul e un vechiu rășboinic, care vrea să resoalve ori-ce cauză cu spada sau cu pistolul. Eu însă nu vreau și nu sufer duul în armata mea; desprețesc principiile acolora, care caută să-i justifice și care străpung cu sânge rece pe adversarul lor. Stimez mult pe ofițeri, care se espun cu bravură ori cărui pericol dușman și arată curagiu, inimă și energie în ori-ce cas, în defensivă și ofensivă; nepăsarea, ce o arată în asemenea ocaziuni față cu moartea, servește patriei și onoarei lor. Dar dacă între ei sunt bărbați, care sunt gata să sacrifice tot rășbunării și urei contra dușmanilor lor, atunci eu îi desprețesc. Eu consider pe un asemenea om, că nu

e mai bun decat un gladiator roman. — Institue un tribunal militar, care să judece pe cei doi ofițeri; să se cerceteze obiectul certeii cu acea imparțialitate, pe care o cer dela ori-ce judecător. Care din ei va fi vinovat, acela să fie victima sorții sale și a legilor. Un asemenea obicei barbar, demn de veacul lui Tamerlan și Baiazed și care a avut adeseori efecte așa de triste pentru unele familii, voese să fie suprimat și pedepsit, chiar de a-și perde jumătate din ofițerii mei. Tot mai sunt oameni, cari intrunesc caractere de vitejie cu acela al unui supus bun; și acesta poate fi numai acela, care venerază legile statului și religiei.

* (Bibliografic.) „Transilvania“ Nrul. 9—10 a apărut cu următorii cuprins:

„Reuniunea femeilor române din Sibiu.“ — „Necrologul răposatului Marin Mihailescu profesor la școala centrală de fete.“ — „Academia română, raportul dlui secretariu general D. A. Sturdza asupra lucrărilor sesiunii generale din 1887.“ — „Pericope scurte din opul istoric intitulat: Luptele românilor în rebelul din 1877. De T. C. Văcărescu colonel în reserva armatei.“ — „Higiena pământului.“ — „Procese verbale ale comitetului asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședințele dela 8 și 11 Aprilie.“ — „Imn și Odă dedicate Preasfinției Sale Părintelui episcop al Caransebeșului Ioan Popasu la jubileul seu sacerdotal de 50 de ani, 9 Martie 1887. De Zacharia Boiu jun. (Musica de G. Dima).“ — „Școala superioară de fete din Sibiu, colecte. (Continuare din Nr. 5—6.“

— „Romaenische Revue“ revistă politică-literară, ce apare în Resicza sub redacțiunea Drului Corneliu Diaconovich, cu abonamentul pentru Austro-Ungaria 8 fl., ear pentru streinătate 25 franci sau 20 mărci pe un an: în numărul de pe luna lui Aprilie conține: „Ioan Popasu (Mit Portrait).“ — „Das Renegatenhum in Ungarn.“ — „Rundschau“ (Die magyarischen Gelehrten-Gesellschaften. — Aus dem Königreiche Rumänien. — Die magyarische nationale Idee). — „Nestor der Russ. Chroniker und seine Wollen.“ — Eine ethnographische Untersuchung von Simeon Mangiuca. — „Des Zigeuners Schaf.“ Aus dem rumänischen naecherzählt von M. Hârsu. — „Aus dem Buch der Liebe.“ Von Heinrich und Iulius Hart; I. Des Popen Tochter (Von D. Bolinteanu, deutsch v. Spuller. 2. Liebeslied, von M. Eminescu deutsch v. Mite Krennütz.) — „Rudolf Bergner. Literatur und Kunst.“ Documente zur Geschichte der Rumänen, 1195—1345, von N. Densușian.

„Revistă nouă.“ În Bărlad a apărut de curând sub redacțiunea unui comitet compus din membrii: S. M. Haliță prim-redactor, S. Constantinescu R., Gh. Ghibănescu, Gavr. Onișor, V. S. Diaconescu și I. Apostolescu, o revistă nouă pentru educațiune și instrucțiune intitulată: „George Lazar.“ Foaia va eși odată pe lună și are drept program: susținerea școlii, și contribuirea la progresul ei în direcțiunea indicată de George Lazar, cu al cărui nume e și intitulată revista. De recomandat este această foaie mai ales pentru corpul didactic, pe care mai de aproape îl interesează materialul, ce va apăre pe paginile ei precum: materiile didactice, metodele de predare ale diverselor obiecte de învățământ, reformele, ce se fac în alte state pe terenul școlii, cu un cuvânt tot ceea-ce privește instrucțiunea, precum și educațiunea. Abonamentul pe un an este 8 lei; pentru elevii școlilor normale 4 lei; ear pentru Austro-Ungaria 3 fl.

Nr. I. din 15 April cuprinde: „Cătră cetitori“ de Redacțiune. „Necesitatea înființării unei școli secundare de fete în Bărlad“ de Gh. Ghibănescu. „Țăranul și boerul român față cu politica rusească în secl. XVIII.“ de G. Constantinescu R. — „Metodul și învățământul intuitiv“ de E. Apostolescu. „Buletin pedagogic.“ „Bibliografie.“

Loc deschis.*

Cetatea de baltă, 1 Maiu, 1887.

Motto: „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei.“ Voltaire.

Stimate Dle redactor! Nu pentru prima oară se ocupa „Gazeta Transilvaniei“ de modesta mea persoană.

Ce e mai remarcabil însă în Nro. 74 din 3/15 Aprilie a. c., îmi sacrifică cu poftă un articol de fond.

O onoare aceasta, pe care nu o vor putea avea nici când unii din Marii corespondenți de falsități și calomnii de pe malurile Târnavei mici ai „Gazetei Transilvaniei.“

* Pentru cele publicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Pagubă că întreg articolul de fond, amintit e „un potop de cuvinte într'un pustiu de idei.“

„Așa de bine prospiciă“ dice unul dintre spectatori — să scrie în acel articol, și după aceea totuși scie articolul numit, ce am vorbit eu la groful la masă și la mine în casă, deși spectatorul ca atare nu a putut fi prezent în toate locurile.

Nu e asta calumnie și articolul numit: „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei?“

Ori și ce om cu cât de puțină logică va vedea, că spectatorul respectiv ca atare și-a dat singur „Testimonium paupertatis“, de nu cumva corespondentul spectator, fiind numai un înșelătoriu a voit a se a-cunde după perdea, căci ar fi unul din cei ce au fost la masa grofului, în care cas spectatorul e fără caracter.

În ori ce cas cu spectatorul am isprăvit-o; să presupunem pentru un moment, că corespondentul a fost unul din cei ce a participat la masa grofului, însă eu am venit singur acasă, respective până la casa lui Nichita Tătar cu fostul prefect în 1848, V. M., ear de acolo singur, prin urmare sau n'a spus adevărul, ce am vorbit la groful la masă, sau n'a știut ce am dis la mine acasă, căci amendoauă nu s'au putut: „tertium non datur.“

Cred, că am arătat până la evidentă motivele, care puteau descoperi On. Redacțiunii a „Gazetei Transilvaniei“ absurditatea publicațiunii articolului de sub întrebare.

Cu toate acestea l'a publicat, deci nu spre combaterea lui, ceea ce ar fi superflu, ci pentru deslășirea O. public cetitoriu vou a me justifica astfel:

Cunoscându-mi pozițiunea și referințele sociale dela început am știut, că se vor ridica contra mea o droae de mititei corespondenți gr. cath. cu denunțări demne de ei adevă: cu „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei.“

Însă împrejurările de multe ori au cu mult mai mare putere și irințire asupra omului, decât se l' lase a face, ce voese; m'am supus deci forții majore și am mers la groful „Hic sumus nos sumus, in nos vertite ferrum,“ m'am dus însă nu ca protopresbiter, ci ca persoană privată.

Aceasta am declarat'o unora celor din comisiune la plecarea și după aceea am repetit'o în fața grofului.

Nu neg nici aceea, că am fost în haine de paradă, pentru că toți au fost așa, ceea ce a pofit și buna cuviință, pe care după cum se vede nu o pricep corespondenții de pe aici ai „Gazetei Transilvaniei.“

Am dis și repet, am fost la groful la masă, pentru că fiind contele Haller Jenő, marele proprietariu din Cetatea de baltă și eu locutoriu aci, cu ce drept? și pe ce cale? să refuz o invitare, ce mi se face și de densus și de alți conaționali ai mei, cari vreau a scoate din foc cărbunele aprins cu degetele altora?!

Contele nu mi-a refuzat nimic nici odată, ce a fost onest și posibil și bine pentru biserica mea, ci din contră m'a ajutat, pentru ce să-i refuz o invitare, care mi-o face? Oare de frica piticilor corespondenți gr. catolici, cari neincetă a intrigat, ațșat și conturbat poporul meu la edificarea ziditei biserici gr. or. în Cetatea de baltă.

În acestea să și caute mincinosul corespondent espresiuinea cuvintelor din un număr al „Gazetei Transilvaniei“ din anul trecut „perirea ta din tine Israile,“ dar nu airea.

Apoi dacă au fost și alți români, între cari și un prefect a românilor din anul 1848/9, a cărui simțământ național și buna credință nu o a tras până acum nime la indoială, pentru ce eu sunt așa tare atacat și ceilalți români nu?

Oare se fiu eu cel mai mare trădătoriu al națiunei române? ori corespondentul din cestiune a cugetat, că toți sunt ca el? „Erit mihi magnus Apollo!“

Liniștit în conștiința mea nu voi dice nici odată „mea culpa, mea culpa,“ ci voi dice denunțantului corespondent „gnosse te Afton.“

„Inter lupis ulula cum illis“ dice proverbiul.

Am toastat deci și eu dupăce s'a toastat de protonotariul comitatului pentru mine și am fost provocat de Contele, și mai înainte de însuși prefectul român domnul M. V. și eată în acest sens: m'am prezentat ca persoană privată, și nu voiu să fac politică, dar îmi iubesc patria, în carea m'am născut și trăesc, și care e o proprietate nedisputaveră a tuturor locutorilor ei fără deosebire de naționalitate și confesiune, nici odată nu am lucrat și voiu lucra contra acestui principiu, dacă contele Haller Jenő va reeși la alegere în parlament și va lucra pentru fericirea patriei comune, pentru care trăim și murim, — îi urez să trăiască la mulți ani fericit, deci încă odată piticile corespondent: „Erit mihi magnus Apollo.“

Am toastat și pentru solgăbireul Fries, pentru că ca preot și protopop în Cetatea de baltă eram silit a-mi edifica biserica arsă de 10 ani, — și nu aveam la dispoziție nimica afară de 60,000 mii de cărămidă și o repartiție pe popor, din care cea mai mare parte era neincassabilă Am cercat multe mijloace, însă greutatea era, că piticului cu partizanii sei le trebuia în Cetatea-de-baltă numai o biserică românească și cea „unyată“ deși confesiunea gr. cath. a constat și constă din a 4-a parte de români și ceilalți toți „figani“ sau în limbajul modern neoristici.

Totuși am edificat biserica în câteva luni, plătind întreprindătorului preste 2000 fl. încassând de pe popor abea 5 1/2 sute florini, ear ceilalți câștigați după multe trude și ostenele a mele, și însu-mi spesând 318 fl. 26 cr., între cari 100 fl primiți din ajutorul de stat s'a dat bisericii, fără alte necasuri și spese, cari nu se mai pun pe hârtie, și cine altul mi-a ajutat mai mult ca solgăbireul Fries, care și-a împlinit oficiul seu în afacerea aceasta mai bine ca uniții, cari strigau pe strade și în cărciumă nu plății repartiția, că suntem români, avem biserică română, aceasta era gr. cath. și poporul gr. or. domnule corespondent, ear solgăbireul Fries și-a cunoscut mai bine că ori-care dintre mascații corespondenți ai „Gazetei Transilvaniei,“ cari între animale ar vrea să fie șoareci, ear între paseri lilieci și cari nici odată, nu sunt mulțemiți cu soartea lor, — cum n'au fost mulțemiți nici cu edificarea școlii comune confessionale în Cetatea-de-baltă, deși a primit și subscris protocolul edificării școlii și susținerea învățământului, totuși în „Gazeta Transilvaniei“ piticii naționaliști sunt „de cătră pădure?“

Am tăcut până la acest moment și am lucrat numai, ce e bun și frumos și plăcut ori-cărui român, însă declar, că prin aceasta am eșit din reserva pusă și voiu demasca toate intrigile, ce le fac însuși românii din acest comitat, unde înaintea spoelui de inteligință gr. cath. tot ce e gr. or. e nulă.

Dacă solgăbireul Fries și-a împlinit datorința oficiului seu, dându-mi ajutoriu la scoaterea repartiții și a lucrătorilor nu sunt datoriu a-i mulțemi? sau doară să aștepte, ca să-l denunț ca preotul gr. cath. Miron Dascăl, cum a făcut în „Gazeta Transilvaniei“ din luna trecută?!

Și ce rēu am făcut cu împlinirea unui act de buna cuviință și datorință inimicilor mei? „Quisque sui fortunae faber.“ Au doară sunt datoriu a confunda cauza românismului cu a uniților esaltați?

Ce a putut perde națiunea română prin prezentarea mea la groful?

Nu m'am angajat nice pe mine, cum am declarat în toast, cu atât mai puțin clerul s'au poporul meu, precum afirmă articolul cel cu „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei.“ —

Aceste me rog să le publicați spre orientarea publicului român, nevrând a mai sta de vorbă cu „Gazeta Transilvaniei“ pătimașă.

Primiți etc.

Nicolae Iodoran.
protopop rom. gr. or.

Posta redacțiunii.

Dlui N. N. în M. Incidentul descris este destul de regretabil, dar în cestiuni curat personale pe calea publicațiunii nu se dă satisfacțiune prin corespondente anonime.

Loterie.

Miercuri în 11 Maiu 1887.

Sibiu: 80 53 16 63 14

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Maiu n. 1887.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur austriacă	111.90	111.75
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.70
Renta ung. de hârtie	87.45	87.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	97.50	97.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	114.60	114.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	149.75	149.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimii de vin	99.—	99.50
Obligațiuni urbariale traasilvane	104.60	104.25
Obligațiuni urbariale croato slavonice	104.50	—
Acțiuni de bancă austro-ung.	876.—	873.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	283.25	282.50
Acțiuni de credit anstr.	279.—	279.90
Sorți de regularia Tisei	124.—	124.75
Sorți ungu ești cu premii	119.75	119.—
Sorți de stat dela 1860	135.40	135.—
Serisuri fonciare ale institutului „Albina“	—	101.—
Galbin	5.98	5.93
Napoleon	10.05	10.04
100 marce nemțești	62.27	62.30
London pe (poliță de trei luni)	126.95	127.—